

er i retspraksis fastslået, at retsanmodninger om efterforskningsskridt, der har karakter af straffeprocessuelle tvangsindgreb, f.eks. beslaglæggelse af bevismidler til brug for straffesager i udlandet, kan iværksættes med hjemmel i retsplejeloven eller dennes analogi, idet det afgørende er, om foranstaltningen ville kunne foretages i en tilsvarende straffesag her i landet. Om retspraksis på dette område kan bl.a. henvises til afgørelserne offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1972, s.600 (Højesteret) og 1988, s.203 (Vestre Landsret).

Efter artikel 2, litra a, i den europæiske retshjælpskonvention kan en anmodning om retshjælp afslås, såfremt anmodningen angår en forbrydelse, der af den stat, over for hvilken anmodningen fremsættes, betragtes som en politisk forbrydelse eller en forbrydelse, der har forbindelse med en politisk forbrydelse. Danmark har i forbindelse med ratifikationen af Europarådets strafferetskonvention om korruption afgivet en erklæring om, at Danmark kan afslå at yde retshjælp efter denne konvention, såfremt anmodningen vedrører en forbrydelse, som efter dansk ret anses for en politisk forbrydelse. Med dette forbehold er det således sikret, at Danmark ikke er folkeretligt forpligtet til at yde retshjælp i videre omfang end efter retshjælpskonventionen.

Som nævnt nedenfor under pkt. 4.1.2.2. indebærer visse konventioner mv., at de deltagende stater er afskåret fra at nægte udlevering med henvisning til, at handlingen betragtes som en politisk forbrydelse. Dette medfører, at de deltagende stater normalt også er afskåret fra at nægte retshjælp med denne begrundelse. Danmark vil derfor f.eks. ikke kunne nægte at yde retshjælp i forhold til en deltagende stat med henvisning til, at der er tale om en politisk forbrydelse, når handlingen er omfattet af artikel 2, jf. artikel 1, i FN's terrorbombekonventionen.

Mellem de nordiske lande gælder foruden den europæiske retshjælpskonvention overenskomst af 26. april 1974 om gensidig retshjælp, jf. bekendtgørelse nr. 100 af 15. september 1975 (Lovtidende C). Overenskomsten adskiller sig navnlig fra den europæiske retshjælpskonvention ved, at retshjælpen ydes direkte mellem de pågældende statsmyndigheder. Det er således ikke nødvendigt at sende anmodningen om retshjælp ad diplomatiske kanaler eller via Justitsministeriet.

Endvidere indeholder Schengenkonventionen (artikel 48-53) en række bestemmelser, der supplerer og letter anvendelsen af den europæiske retshjælpskonvention, jf. herved lov nr. 418 af 10. juni 1997 om Danmarks tiltræden af Schengensamarbejdet.

Herudover findes der i retsplejeloven enkelte bestemmelser om afhøring af vidner mv. til brug for straffesager i udlandet og om overførelse af personer, der er frihedsberøvet i udlandet, her til landet med henblik på personligt fremmøde som vidne eller deltagelse i en konfrontation.

I retsplejelovens § 731, stk. 1, litra g, er det således fastsat, at der som udgangspunkt skal beskikkes en offentlig forsvarer i tilfælde, hvor vidners eller syns- eller skønsmænds beedigede forklaring begæres til brug under en i udlandet indledt straffesag.

Endvidere er det i retsplejelovens § 191, stk. 1, fastsat, at en person, der er frihedsberøvet i udlandet, og som har meddelt samtykke hertil, kan overføres til Danmark for i en straffesag at afgive forklaring eller medvirke ved en konfrontation. Den pågældende skal under overførelsen være frihedsberøvet og skal tilbageføres til den fremmede stat, uanset om den pågældende senere tilbagekalder sit samtykke til overførslen. Stk. 1 suppleres i stk. 2-5 af en række bestemmelser om fremgangsmåden ved overførslen og retsstillingen under opholdet her i landet.

Efter retsplejelovens § 170, stk. 3, og § 804, stk. 4, kan retten bestemme, at tredjemand ikke skal afgive forklaring om forhold eller forevise eller udlevere genstande (edition), med hensyn til hvilket vidnet i medfør af lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning.

2.2.4. Udlevering

Reglerne om *udlevering* er fastsat i udleveringsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 110 af 18. februar 1998. For den nærmere gennemgang af udleveringsreglerne, herunder betingelserne for udlevering samt Justitsministeriets overvejelser, henvises til pkt. 4 nedenfor.

2.2.5. Ikke spredning af masseødelæggelsesvåben mv.

2.2.5.1. Betegnelsen *masseødelæggelsesvåben* anvendes typisk som modsætning til konventionelle våben og omfatter atomvåben, biologiske og kemiske våben (ABC-våben) samt missiler, der kan fremføre sådanne våben. Masseødelæggelsesvåben kendetegnes ved, at de har en omfattende ødelæggelsesevne, der ikke klart lader sig afgrænse og derved rammer et meget stort antal mennesker.

Fremsættelse, besiddelse, erhvervelse og levering af våben og sprængstoffer – herunder ABC-våben – er reguleret i våbenloven. Som det fremgår af pkt. 2.3.3.1. foreslås en ændring af våbenloven, så det præciseres, at det er strafbart at udvikle eller med henblik herpå forske i kemiske og biologiske våben. Særligt grove våbenlovsovertrædelser straffes efter straffelo-